

17

(10)

Generalprüfung

f

12
Lr
FLOREM ATQVE DELICIAS
MENSIS MAJI,

Exortò exoptatissimò, IV. Idus Maji,

NATALI SIDERE

SERENISSIMI, NEC NON POTENTISSIMI PRINCIPIS
AC DOMINI,

DN. FRIDERICI AUGUSTI,

Regis Poloniarum, &c. &c. &c. S. R. I.

Archi-Marschalli & Electoris, Ducis Saxoniae, Juliae, Cliviae,
Montium, Angriae juxta & Westphaliae,
&c. &c. &c.

REGIS AC PRINCIPIS NOSTRI LONGE CLEMENTISSIMI:

Nec non

Celebratò feliciter, Pridie Idus Maji,

FESTO NOMINALI,

SERENISSIMAE DUCIS AC DOMINAE,

DN. CHRISTIANAE EBER-
HARDINAE,

Reginae Polon. &c. &c. &c. Electorissae ac Ducis Saxoniae,
Juliae, Cliviae & Montium, ut & Angriae & West-
phaliae, &c. &c. &c.

REGINAE AC DOMINAE NOSTRAE ITIDEM CLE-
MENTISSIMAE,

Admiratur,

Actu Oratorio d. ^F [&] Maji 1698. in Auditorio Lycæi
Torgens. admirandas

DN. MÆCENATIBUS, PATRONIS ATQVE AMICIS

P. P.

M. GOTHOFREDUS Steinbrecher/

Rect. Torg.

TORGÆ,

Typis JOHANN. ZACH. HEMPI.

F Die 3. Jun
Hora 7.

כהנו

Agnorum de Personis Regum Principumque sanctissimis dicere aut scribere tanto magis ardua res est, quanto illustrior Majestatis splendor. Splendorem Solis fulgentissimum quis, non cœcutiens, intuetur? ita quis dignè ornateque de Personis, tanto Majestatis splendore coruscantibus dixerit scripseritve? siquidem lingua & calamus, radiis Serenitatis celsissimæ quum perstringantur, deterrentur, dum admirantur; detrectant, dum audent. Nonne enim Reges ac Principes sunt, quos Regum Rex potentissimus ad fastigium tantæ Majestatis provexit: quos velut Deos tutelares, quin & solo Deo minores, suspici colique præ cæteris præcepit? Reges nonne sunt patriæ Patres mellitissimi, salutisque publicæ custodes sollicitissimi, qui pro salute patriæ, omnes caritates complexæ, sanguinem, urgente necessitate, profundere ne utiquam verentur, quippe dulce esse rati ac decorum pro patria mori? Quapropter ultimus ille Atheniensium Rex *Codrus* non timidus est pro patria mori, & *Curcius*, patriæ profuturus, in patentem sese voraginem conjecit. Loquantur exempla tot Ducum ac Heroum Saxonæ incomparabilium, capitis periculum, quod adire, adire pro salute patriæ paratissimorum. Hinc Persæ Reges olim suos tanta veneratione suspexere, ut ipsos æquè ac solem orientem, quem Deum crediderunt, apertis capitibus, salutaverint, adoraverint. Nec Cicero J. Cæsarem ob ipsius res præclare gestas inusitatamque in primis clementiam, Deo simillimum judicare dubitat. Orat. pro M. Marcello. Atque ita multum esset causæ, quam obrem splendor serenissimus Regis nostri potentissimi, pariter ac Reginae nostræ longè clementissimæ, calamum nostrum, imbecillitatis suæ conscium, conatumque Musarum satis audacem reprimeret, quò minus in conspectum tantarum Majestatum prodire iisdemque gratulari sustinerent. At verò ipsa temporis, quo vivimus, ratio jubet scribere, loqui jubet & admirari: offert enim sese vernò hóc tempore hujusque oculò, Mense Majo, duplex Festum: *Natale* Serenissimi Regis ac Electoris nostri; & *Nominale* clementissimæ Reginae verè Christianæ. Quocirca mens & calamus gestit cupitque non solum tantis Majestatibus, de temporis, in quod exoptatissimæ istæ festivitates incidunt, jucunditate gratulari, sed Veris etiam ipsius Majique Mensis *Florem ac Delicias*, quantum angustia pagina permittit, adumbrare.

Tanta verni temporis existimatio olim fuit, ut in Proverbium abiierit: *ἐκ τῆς ἐνιαυτῆς ἕαρ ἐξαίρειν* h. e. *Ver ex anno tollere*, ex Herod. Id quod de iis usurpatum legimus, qui, cum id, quod negotio quopiam erat, præcipuum, sustulissent, ver ex anno sustulisse judicabantur. Qua etiam propter *Pericles* apud *Thucydidem*, in laudem juvenum, qui in prælio pro patria occubuerant, sermonem funebrem habiturus, conquestus esse legitur: *Ver ex anno sublatum est!* significando scilicet, quemadmodum, vere, quippe parte anni præstantissimâ, ex anno sublatò, universa natura laboratura esset: ita juventute, ætatis flore, sublatâ, Rempublicam Atheniensium non malè habere non posse. *Pericles*, licet ob orationis gravitatem Sophocleo cothurno ingredi diceretur, ultra tamen
rem

rem nihil extulit. Sive enim respiciamus Veris, Mensisqve præcipue Maji, *jucunditatem, sive salubritatem, sive fecunditatem*: res locutura est ipsa. Quid enim jucundius est ac amœnius, quàm verno hoc tempore pascere oculos, colorum varietate & contemplatione rerum ab admiranda Dei potentia, sapientia, ac bonitate creaturarum: quàm aures reficere mellitissimo avium concentu: quàm nares suavitate florum odorem spirantium recreare: quàm vitæ spiritûs aurâ suaviter adspirante refocillare? Nam, teste *Mureto*, verno tempore gemmea pratorum nemorumq; viriditas, & rivorum decurrentium allisa & impacta molliter ad pellucentes lapillos argenti similis aqvula pascit oculos: mulcet undiq; aures avium cantus: ab arboribus in novum se florem induentibus odores suavissimi afflantur &c. Equidem Æstati etiam sua sunt decora, quippè frugibus suis allectanti oculos & in se totos admiratione conversos perstringenti; nec Autumnus laudibus defraudandus suis, varietate & ubertate fructuum in admirationem rapturus nullum non hominum. At palmam merito præripit Ver, & quo jam fruimur, Majus, siquidem in eo omnia omnibus quasi lætitiis incedere, ridere omnia videntur:

Solvitur aeris hyems, grata vice veris & Favoni:

Trabuntque siccas machine cavinas:

At neq; jam stabulis gaudet pecus, aut arator igni:

Nec prata canis albicant pruinis.

Jam Cytherea choros ducit Venus, imminente luna,

Junctaq; Nymphis Gratia decentes

Alternò terram quatiant pede.

Ut canit alicubi *Flaccus* noster, & *Naso*:

Omnia nunc florent, & nunc nova temporis ætas,

Et nova de gravido palmitè gemma tuæet.

Et modo formatis operitur frondibus arbor,

Prodit & in summum seminis herba solum.

Et tepidum volucres concentibus aëra mulcent,

Ludit & in pratis luxuriatque pecus. &c.

Et *Græcus Bion* Idyll. VI.

Εἶπα ἔμοι τεπέροτατον ὄλω λυαδῶαυτὸ παρῆλη,

Ἄνικα μῆτι κροῦθ, μυστ' ἀλῆθ' ἀμμε βαρύνας.

Εἶπα πῶντα κίε, παντ' ἀντρεθ' ἀδέα βλατα. &c.

Nec solæ res creatæ, rationis expertes unâ cum brutis animalibus, lætari & ridere videntur, sed temporis etiam jucundissimi conditio homines imprimis invitat ad lætitiâ, allicit *Musas*, delectat agricolas & olitores, armat milites:

Pieria tenero sub pectore cura

Discendique vices & amor.

Neque enim, ceu nescia falcis

Silva comam tollit, fructumque exspirat in auras.

Dispositi in turmas rursus legemq; severi

Ordinis, ut cuique ante locus, ductorque momentur.

Instaurare vias: tellus jam pulvere primo

Crescit, & armorum transmittunt fulgura silvæ.

De Veris salubritate quid dicam? loquatur *Libanius* celebris: *Ver amo certè, plius quàm alias anni tempestates, & quale sit enarrare lubet. Solvit enim homines tanquam e carcere brumæ: diemq; multò præstantiorem esse nocte docet, nam radios à nebulis liberat. Tum verò Sol nitidus & lenis & jucundus est corporibus: tunc profecto auroram à roseis digitis indigitare fas est. Idem ver noctem gratam & suavem efficit. &c. Euphrasi Veris.*

Subscribat *Cornelius Celsus* lib. II. c. 1. *Saluberrimum ver est, proxima deinde ab hoc hyems, periculosior æstas, autumnus longè periculosissimus. Veris fecunditatem adumbrare supervacaneum esse puto: ingredi hortos & campos, & ipsos deprehendes nunc niveo, nunc flammeo, nunc eburneo, nunc purpureo colore luxuriantes, & opimam frugum messem pollicentes: ingredi in te ipsum,*

natu-

naturamque tum hominum tum ceterorum animalium intueri, & persentire, quæ ratione, Ver moderato suo calore matrimonia committat, conceptus miscet, fœtus supponat, & pleno quasi puerperio omnia foveat, repleat, quo de non ineleganter elegans Poëta :

Nunc sunt genitalia tempora mundi,
Nunc amor ad coitus properat, nunc spiritus orbis
Bacchatus Veneri, stimulisque cupidinis actus,
Ipse suas adamat partes & fœtibus implet.
Hinc maria, hinc montes, hinc totus deniq; mundus
Ver agit &c.

Quapropter Ethnici certos olim Deos, quos dixere *Genios*, verno cum primis tempore coluisse leguntur; *Lucinam*, quæ à parturientibus invocata, nascentibus opem ferret, hinc & *Opis* dicta: *Vagitanum*, in primo vagitu osaperire creditum: *Potinam*, quæ potionem; *Educam* seu *Edulicam*, quæ escam præberet &c. In primis certa *Festa*, Verno tempore & Mense Majo celebrarunt, quorum familiam ducunt *Festa Bone Deæ*, *Floræ*, *Fortune publicæ*, *Mercatorum* &c. Festum *Bone Deæ* Calend. Majis, pro salute populi, in Maximi Pontificis ædium intimo recessu, à solis mulieribus noctu Romæ celebrabatur, quo de Ovid. l. 5. Fast. & Vossius in Theolog. Gentili l. I. c. XII. In honorem *Floræ Deæ* instituebantur *Floralia*, quæ IV. Calendas Majas incipiebant, & in Cal. Majas exhibant, vid. Ovid. l. 4. Fastor. Plinius l. 18. c. 29. ipsa, scribit, anno ab urbe condita quingentesimo decimo sexto primum fuisse celebrata, cum scilicet aliquot annis flores arborum, vitium, ceterarumque frugum corrumpentur, fructusque adeo omnes perirent: tunc, inspectis libris Sibyllinis, Senatus vovit, si omnia pulchrè floruissent, annuos ludos *Floræ*: id cum evenisset, *Posthumius* & *Lenas* Consules primum vota persolverunt, teste Ovidio l. 5. Fastor.

Convenere Patres, & si bene floreat annus,
Numinibus nostris annua Festa vovent.
Annuimus voto: Consul cum Consule ludos
Posthumio Lenas persolvere mihi.

Et nunc Patres cum plebe Festa, non equidem ritu modoque Ethnicorum, aut Pontificiorum, sed pio affectu, & quæ debent, reverentia celebrare gestiunt *Genetliaca*, ac *Onomastica*, exortò, Mense Majo, sidere *natali* & *nominali* *Serenissimi Regis* ac *Electoris* nostri, *Ipsiusque* *Conjugis Serenissimæ*, *Dominæ* ac *Reginæ* nostræ longè clementissimæ: nam

Et nunc omnis ager, nunc omnes parturit arbor:
Nunc frondent silva, nunc formosissimus annus.

Quare Musæ ubi estis? cælum vos provocat; júbila ubi estis? ver vos invitat: *Natalis* *Regis Serenissimi* serenitate candicat: *Nominalis* *Serenissimæ Reginæ* nostræ amœnitate ridet. Ubi itaque estis Musæ gratulabundæ de festivo hoc tempore?

En adfunt quatuor Musarum alumni, ab indole optima, profectu laudabili, bonisque moribus commendandi, quorum

I. JOHANN. HEINRIC. HENTSCHIUS, Sonnevv. Lusatus, admirabitur Pompas ac Ritus, exorto in primis die lætissimo, celebrari olim solitos. Hinc *Serenissimo* *Potentissimoque* *Regi* ac *Electori* nostro *Natalis* splendorem gratulaturus est:

II. MARTINUS FRANZIUS, Dresdens.

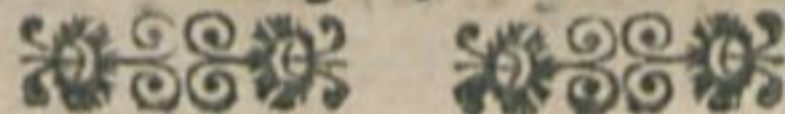
Strenam autem votivam est oblaturus:

III. JULIUS HEINRICUS SCHRAMM, Dresdens.

Deniq; *Serenissimæ* longèque clementissimæ *Reginæ* nostræ, auræ suavitate, ac salubritate, verno hoc tempore, Torgæ jam fruenti, de ipsius *Natali* *Nominali* sacra faciet & vota:

IV. JOHANN. CASPAR. SCULTETUS, Torgens. qui quamvis singulari cum laude fructuque primum primæ Classis locum hætenus obtinuerit; cum tamen ultimum Vale Musis nostris sit dicturus & in celeberrimam Lipsiensium Academiam abiturus: ultimum dicere ipse gestiit, Deo simul, Patronis & Præceptoribus, quas potest debetque, gratias acturus.

Cui Actui Oratorio ut ne interesse dedignentur, O. O. honoratissimi Mæcenates, Patroni, Collegæ ac Amici, officiosissimè perque amanter rogantur. Scrib. Torgav. ipsis Idibus Majis, Anno S. R. M. DC. XCIX.

78 M 437

TA → OL

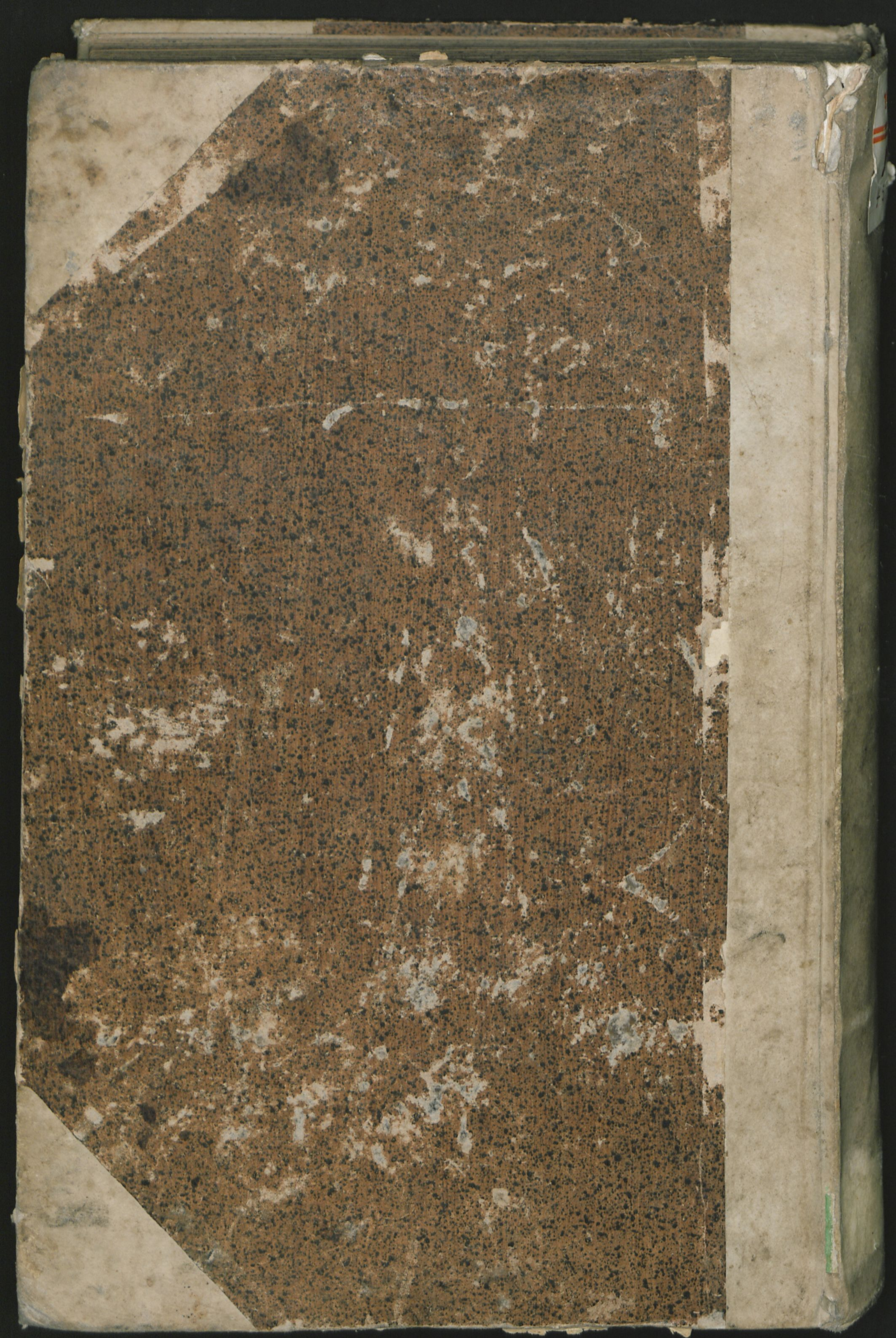
kein Rest.

nur 51. Stk verwendet bisher

I

10/17

FLOREM ATQVE DELICIAS
MENSIS MAJI,
Exortò exoptatissimò, IV. Idus Maji,
NATALI SIDERE

EC NON POTENTISSIMI PRINCIPIS
AC DOMINI,

DERICI AUGUSTI,
rum, &c. &c. &c. S. R. I.

Electoris, Ducis Saxoniae, Juliae, Cliviae,
Angriae juxta & Westphaliae,
&c. &c. &c.

PIS NOSTRI LONGE CLEMENTISSIMI:

Nec non

felicitèr, Pridie Idus Maji,

NOMINALI,
SIMÆ DUCIS AC DOMINÆ,

ISTIANÆ EBER-
ARDINÆ,

&c. &c. Electorissæ ac Ducis Saxoniae,
& Montium, ut & Angriae & West-
phaliae, &c. &c. &c.

MINÆ NOSTRÆ ITIDEM CLE-
MENTISSIMÆ,

Admiratur,

d. Maji 1698. in Auditorio Lycæi
Torgens. admirandas

BUS, PATRONIS ATQVE AMICIS
P. P.

FREDUS Steinbrecher/
Rect. Torg.

TORGÆ,
TYPIS JOHANN. ZACH. HEMPL.

*F Die 3. Jun
Hora 1.*

